

Seat No. : _____

SF-126

September-2020

M.A., Sem.-IV

512 : Economics

(A) : Labour Economics

(New)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

કોઈપણ ત્રણના જવાબ આપો :

1. શ્રમિક અર્થશાસ્ત્રનો અર્થ, સ્વરૂપ અને કાર્યક્ષેત્ર ચર્ચો. 14
2. ભારતમાં શ્રમ નીતિની ચર્ચા કરો. 14
3. ભારતમાં શ્રમિકોના લક્ષણોનું વર્ણન કરો. 14
4. ભારતના બીજા શ્રમ કમિશનની ચર્ચા કરો. 14
5. ભારતમાં વેજ નીતિ પર નોંધ લખો. 14
6. વેતન નિર્ધારણના ખ્યાલની ચર્ચા કરો. 14
7. સામૂહિક સોદા શક્તિનું સ્વરૂપ અને કાર્યક્ષેત્ર વર્ણવો. 14
8. ભારતમાં કામદારોની ભાગીદારી ઉપર નોંધ લખો. 14
9. ટૂંકા પ્રશ્નો : (કોઈપણ ચાર)
  - (1) આર્થિક સુધારણાઓ ભારતીય અર્થતંત્રને ત્રણ દિશામાં લઈ જશે. 2
    - (a) LPG (b) DPG
    - (c) LDG (d) DLP
  - (2) વૈશ્વિકીકરણ જીવનધોરણની સ્થિતિમાં સુધાર 2
    - (a) બધા જ લોકોનો (b) વિકસિત દેશના લોકોનો
    - (c) વિકાસમાન દેશોના કારીગરોનો (d) આમાંથી એકપણ નહિ

- (3) કાયદાકીય લઘુત્તમ વેતન _____ હેઠળ નક્કી થાય છે. 2
- (a) વેતન ચૂકવણી કાયદો-1936
 (b) સમાન વળતર ધારો-1976
 (c) કામદારના વળતરનો કાયદો-1923
 (d) લઘુત્તમ વેતન ધારો-1948
- (4) નીચેનામાંથી સહભાગી સંચાલનમાં રોજગારોની પરોક્ષ ભાગીદારીનું ઉદાહરણ આપો. 2
- (a) કામદારો-અધ્યક્ષ
 (b) સંયુક્ત સંચાલન કાઉન્સિલ સભ્ય
 (c) સામૂહિક સોદા શક્તિ
 (d) સૂચનપેટી યોજના
- (5) ભારતીય અર્થતંત્રનું વૈશ્વિકીકરણ એટલે 2
- (a) બાહ્ય નાણાં સ્રોત તરફનું પગલું
 (b) ભારતીય ધંધાકીય એકમોની વિદેશોમાં સ્થાપના
 (c) અન્ય દેશો સાથેના આર્થિક સંબંધો ઉપર મહત્તમ શક્ય નિયંત્રણો
 (d) આયાત અવેજીકરણના કાર્યક્રમોને છોડી દેવા
- (6) શ્રમિકોના વાસ્તવિક વેતનનું માપ _____ 2
- (a) લાંબાગાળાના સમય દરમિયાન ઉત્પાદકતામાં ફેરફાર
 (b) પગાર કાપણી પછી તેની આવક
 (c) તેની રોજની કમાણી
 (d) તેની આવકની ખરીદ શક્તિ
- (7) આપણે _____ ને ચૂકવણીના દર તરીકે વેતનને દર્શાવીએ છીએ. 2
- (a) કલાકદીઠ (b) રોજુંદી
 (c) અઠવાડિક (d) માસિક
- (8) શ્રમ બજારમાં નીચેનામાંથી કઈ શ્રમ બજારની ખાસિયત નથી ? 2
- (a) શ્રમ બજાર સામાન્ય રીતે સ્થાનિક સ્વરૂપે હોય છે.
 (b) ખરીદનારની સંખ્યા વેચનારની સંખ્યા કરતાં ઓછી હોય છે.
 (c) શ્રમ પરિવર્તનશીલ ઓછો છે.
 (d) કારીગરો માત્ર તેમનો શ્રમ જ વેચતા નથી પણ તેમના આનુષંગિક કારીગરનો શ્રમ પણ વેચે છે.

Seat No. : _____

SF-126
September-2020
M.A., Sem.-IV
512 : Economics
(A) : Labour Economics
(New)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Attempt any **Three** :

1. Discuss. Meaning, nature and scope of labour economics. 14
2. Discuss on labour policy in India. 14
3. Describe characteristics of labours of India. 14
4. Discuss on second labour commission of India. 14
5. Make a note on wage policy of India. 14
6. Discuss on criteria for wage determination. 14
7. Discuss. Nature and scope of collective bargaining. 14
8. Make a note on workers participation in India. 14
9. MCQ : (Any **Four**)
  - (1) The economic reforms were intended to take the Indian economy into 3 specific directions which are 2
    - (a) LPG (b) DPG
    - (c) LDG (d) DLP
  - (2) Globalization has lead to improvement in living condition _____. 2
    - (a) of all the people
    - (b) people in the developed countries
    - (c) workers in the developing countries
    - (d) None of the above

- (3) Statutory minimum wages is fixed under _____. **2**
- (a) Payment of Wages Act, 1936
  - (b) Equal Remuneration Act, 1976
  - (c) Workmen's Compensation Act, 1923
  - (d) Minimum Wages Act, 1948
- (4) Which of the following is not usually an example of indirect participation by the employees in participative management ? **2**
- (a) Worker – director
  - (b) A joint management council member
  - (c) Collective bargaining
  - (d) Suggestion box scheme
- (5) Globalisation of Indian economy means _____. **2**
- (a) Stepping of external borrowings
  - (b) Establishing Indian business units abroad
  - (c) Having minimum possible restrictions on economic relations with other countries.
  - (d) Giving up programmes of imports substitutions
- (6) The measures of workers real wage is _____. **2**
- (a) The change in his productivity over a given time
  - (b) His earning after deduction at source
  - (c) His daily earnings
  - (d) The purchasing power of his earnings
- (7) Wages represents _____ rates of pay. **2**
- (a) Hourly
  - (b) Daily
  - (c) Weekly
  - (d) Monthly
- (8) Which of the following is not a peculiarity of a labour market ? **2**
- (a) Labour market is normally local in nature.
  - (b) The numbers of buyers is less than numbers of sellers.
  - (c) Labour is less mobile.
  - (d) Worker can sell not only his own labour but also the labour of his fellow workers.

Seat No. : _____

SF-126

September-2020

M.A., Sem.-IV

512 : Economics

**(B) : Econometric Methods
(New)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

1. અર્થમિતિશાસ્ત્રનો અર્થ આપી તેના સ્વરૂપ અને કાર્યક્ષેત્રને સમજાવો. 14
2. BLUE અંગે નોંધ લખો. 14
3. વિષમ વિચરણ એટલે શું ? તેની સમસ્યાઓ વિગતે ચર્ચો. 14
4. પૃષ્ઠિત મોડલના આગણન માટે કોયકનો અભિગમ ચર્ચો. 14
5. ડમી ચલરાશિ ધરાવતા કોઈપણ એક મોડલની વિગતે સમજૂતી આપો. 14
6. અર્થમિતિશાસ્ત્રમાં આગણન માટે ઉપયોગમાં લેવાતી સામાયિક શ્રેણીના ઘટકો ચર્ચો. 14
7. યુગપટ સમીકરણોવાળા મોડલનું આગણન કરવાની કોઈપણ એક ન્યૂનતમ વર્ગ પદ્ધતિ સમજાવો. 14
8. અભિજ્ઞેયતા એટલે શું ? તે માટેની જરૂરી તેમજ પૂરતી શરતો સમજાવો. 14

9. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : (કોઈપણ ચાર)

8

- (1) બિન-સુરેખ સમીકરણ એટલે શું ?
  - (2) નિયત સંબંધ મોડલની ધારણાઓ જણાવો.
  - (3) નિયત સંબંધના ઉપયોગો જણાવો.
  - (4) આગણન એટલે શું ?
  - (5) R^2 ના ઉપયોગો જણાવો.
  - (6) આર્થિક સમાયોજન મોડલનું સમીકરણ લખો.
  - (7) વિતરિત પૃષ્ઠિત મોડલનું સમીકરણ લખો.
  - (8) શ્રેણીગત સહસંબંધની સમસ્યાનો ઉકેલ કેવી રીતે મેળવશો ?
-

Seat No. : _____

SF-126
September-2020
M.A., Sem.-IV
512 : Economics
(B) : Econometric Methods
(New)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Attempt any **Three** :

1. Give the meaning of econometrics and explain its nature and scope. 14
2. Write a note on BLUE. 14
3. What is heteroscedasticity ? Discuss in detail its problems. 14
4. Discuss the Koyak approach to estimate lagged model. 14
5. Explain any one model of dummy variable. 14
6. Explain the components of time series used for estimation in econometric model. 14
7. Explain any least squares estimation method for estimating simultaneous equation model. 14
8. What is identification ? Explain the necessary and sufficient conditions. 14

9. Answer in short any **four** from the following :

(1) What is non-linear equation ?	2
(2) State the assumptions of regression model.	2
(3) State the uses of regression.	2
(4) What is estimation ?	2
(5) State the uses of R^2 .	2
(6) Write equation for partial adjustment model.	2
(7) Write equation of distributed lag model.	2
(8) How to solve the problem of Autocorrelation ?	2
-